

Stanovisko České neurologické společnosti ČLS JEP k únavovému syndromu a k „long-COVID“ syndromu

Česká neurologická společnost považuje únavu za obecný příznak nemoci, nikoli za příznak specifický pro postižení nervového systému. Únavový syndrom je soubor různě vyjádřených příznaků (včetně únavy), které se mohou vyskytovat jako součást některých jasně definovaných onemocnění patřících do péče různých lékařských oborů, nikoli pouze neurologie. Zařazení „postvirového syndromu únavy“ (diagnóza G93.3), v dalších termínech uvedeného např. také jako „syndrom chronické únavy“ v Mezinárodní klasifikaci nemocí (ICD-10) pod nemoci nervové soustavy vnímáme proto jako sporné.

Pracovní skupina pro únavový syndrom, která vznikla v gesci MZ ČR, opakovaně stanovila doporučení pro sledování pacientů s únavovým syndromem a nutnost pravidelného přehodnocování syndromu v diagnózu s jasnými léčebnými konsekvencemi (např. imunodeficity, malignity, anémie apod.). Pacient s únavovým syndromem by měl být primárně sledován svým praktickým lékařem a podle výskytu a intenzity symptomů ukazujících na postižení dalších systémů by měl být vyšetřen specialisty (neurologem, psychiatrem, imunologem, hematologem, onkologem, infekcionista, apod.)

V posledních měsících přibývá pacientů, kteří prodělali COVID-19 a potýkají se s přetrvávajícími příznaky, jako je únava, nevykonnost fyzická i psychická, bolest hlavy, kognitivní dysfunkce, úzkost, deprese, ale také se specifitějšími obtížemi, jako jsou závratě, tinnitus, dušnost, arytmie apod. Tento tzv. long-COVID (dle WHO „post COVID-19 condition“) lze zařadit do kategorie povirových únavových syndromů. Předpokládají se různé patofyziologické mechanismy rozvoje tohoto stavu s možností postižení různých orgánů včetně mozku. Zatím celosvětově chybí jasná doporučení k vyšetřovacímu algoritmu, nezbytné je ale primárně vyloučení jiných příčin.

Vypracovaly prof. MUDr. Eva Kubala Havrdová, CSc. a prof. MUDr. Jiřina Bartůňková, DrSc., MBA

Schválil výbor České neurologické společnosti ČLS JEP dne 3. 11. 2021

Zdroje:

<https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--klasifikace--mezinarodni-klasifikace-nemoci>

<https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Post-COVID-19-condition-Clinical-case-definition-2021.1>

Yong SJ. Long COVID or post-COVID-19 syndrome: putative pathophysiology, risk factors, and treatments. *Infect Dis (Lond)*. 2021 Oct;53(10):737-754.

doi: 10.1080/23744235.2021.1924397. Epub 2021 May 22. PMID: 34024217

Selective Neuronal Mitochondrial Targeting in SARS-CoV-2 Infection Affects Cognitive Processes to Induce 'Brain Fog' and Results in Behavioral Changes that Favor Viral Survival.

Stefano GB, Ptacek R, Ptackova H, Martin A, Kream RM. *Med Sci Monit*. 2021 Jan 25;27:e930886. doi: 10.12659/MSM.930886. PMID: 33487628